

СТАНОВИЩЕ

По конкурс за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Български език* (българска лексикология и лексикография), обявен от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН – София в ДВ, бр. 62/29. 07. 2014 г.

С участник: доцент д-р Диана Георгиева Благоева-Стефанова

Изготвил становището: доц. д-р Маринела Параскова Младенова, преподавател по *Сравнителна граматика на славянските езици* към Катедрата по славистика при Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

I. Обща оценка на кандидата

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ единствен кандидат е доцент д-р Диана Георгиева Благоева-Стефанова. Тя завършва специалност „Славянска филология“ (профил полски език) и успешно защитава дисертация върху съпоставителна българо-полска проблематика, но основната част от нейните научни публикации, проекти и приноси са свързани с българския език и с динамиката на лексикалната му система.

От 1995 доцент Диана Благоева работи в Института за български език, където заема административните длъжности *Ръководител на секцията за българска лексикология и лексикография* (2010-2012) и *Заместник-директор на ИБЕ* (от 2012 и към момента). Член е на две Международни редакционни колегии – *Zeszyty Naukowe Południowosłowiańskie – Łódź: Rocznik Sławiściezny – Warszawa – Wrocław*, на Българското лексикографско дружество и на Съюза на учените в България.

В периода от 1995 година до момента доцент Благоева е участвала в 12 научни проекта, от които 6 международни, а от 2008 година към момента е ръководител на 4 научни проекта, от които 3 международни. Участвала е в 48 научни конференции, 15 от които в чужбина. От юни 2014 година е научен ръководител на един докторант в задочна форма на обучение към ИБЕ.

II. Обща характеристика на представената за участие в конкурса творческа продукция

Цялостната научна продукция на доц. д-р Диана Благоева включва над 124 публикации, в това число монографии и глави в монографии, речници, студии, статии, езикови бележки, рецензии, хроники, годишници, предговори, съставителство и редакции, преводи, отпечатани тезиси, от които за участие в конкурса са представени шест студии, четиридесет и седем статии, участие със самостоятелно авторство в колективната монография *Българска лексикология и фразеология*, т. I. *Българска лексикология*, получила наградата „Книга на годината на ИБЕ“ за 2013, авторство в три от томове на многотомния *Речник на българския език* с общо 1542 стандартни страници, авторство в *Речник на новите думи в българския език* (от края на 20 и началото на 21 век) с общо 393 стандартни страници, участие в изработване на българската част на двуезичен английско-български, българо-английски речник на Oxford SoftPress English Minidictionary (2013), участие в създаване на няколко електронни ресурса, свързани с българския език: Български национален корпус, лексикални ресурси *Инфолекс* (<http://infolex.ibl.bas.bg>) и лексикален портал *Неолекс* (<http://neolex-bg.org/bg/>).

Всички представени изследвания са публикувани в специализирани научни издания, двадесет от които в чужбина. Те отговарят изцяло на обявения конкурс в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Български език* (българска лексикология и лексикография). С тази научна продукция се свързва впечатляващ брой цитирания от други автори (отбелязани са 487 цитирания, както и 5 позовавания без посочване на конкретно произведение), потвърждаващи високата стойност на изследванията и приносите на доц. Диана Благоева.

В нейните научноизследователски приоритети могат да бъдат очертани няколко основни теми, част от които напълно новаторски за българската лингвистична традиция. Сред тях на първо място са изследванията, публикациите и приносите ѝ, свързани с развитието на корпусната лексикография у нас в теоретичен и в приложен аспект. Това модерно и много перспективно направление има в лицето на доц. Благоева един от своите основоположници в България. На актуални проблеми, свързани с изграждането, състоянието и перспективите пред Българския национален корпус, на мястото и приложението на корпусния подход в лексикографската теория и практика са посветени 2 студии и над 20 статии (9 от които в чужбина) (Срв. напр.: *Корпусният подход в българската лексикография - практика и перспективи*; *Проектът Български национален корпус - резултати и перспективи*; *Електронен корпус за целите на „Речник на българския език“ - състояние и перспективи*; *Проблеми на изграждането на електронен корпус за лексикографски цели* и редица други). Голяма част от тях са в съавторство, което свидетелства за уменията ѝ да работи в екип, качество, което безспорно е доказала и като съавтор на пет речника, и като част от екипите, работили по 15 български и международни проекта.

Основен дял в научното творчество на доц. Диана Благоева заемат публикациите, свързани с динамиката в лексикалната система на съвременния български език и с интензивните процеси на интернационализация и неологизация, наблюдавани през последните десетилетия в езика ни. Изследванията ѝ в тази област се открояват със задълбоченост, новаторство, широка теоретична подготовка и отлично познаване на актуалната българска и чуждестранна специализирана литература по проблема. Това е общото впечатление, което оставя и монографичното изследване *Динамика и иновационни процеси в българската лексика в края на XX и в началото на XXI век*, в рамките на колективния труд *Българска лексикология*, т.1, в което тя е автор на Увод, Първа глава *Теоретични основи на неологията*, Втора глава *Начини и пътища за обновяване на лексиката в българския език в края на XX и началото на XXI в.* (раздели 1., 2., 3., 4.), Трета глава *Основни тенденции в новата българска лексика* (раздели 2.4., 5, 6.3.), Заключение; в съавторство със С. Колковска: Трета глава (раздели 1., 2.1., 2.2., 2.3., 2.5.), Четвърта глава *Неологизмите като отражение на промените в обществото и в езиковото съзнание* (раздел 1.).

По мое мнение тази монографична разработка в най-голяма степен разкрива качествата ѝ на зрял и отлично подготвен теоретик, с безспорни умения за систематизация, анализ и обобщение на езикови теории и факти. Безспорно приносна за сравнително младата българска неология е първа глава – *Теоретични основи на неологията*, която може да се разглежда и като фундамент за всички по-нататъшни изследвания в този динамично развиващ се дял на българската лексикология.

На много високо научно равнище са и публикациите, свързани с изследване на новата обществено-политическа лексика в семантичен, словообразователен и когнитивен план, с описанието на структурно-семантичните особености на новата глаголна лексика, с представяне типологията на най-новата лексика от чужд произход, със славянските лексикални влияния върху българския език от края на 20 и началото на 21 век и редица други. Впечатлението за солидна теоретична подготовка, съчетана с

лингвистична интуиция, дълбочина и прецизност се затвърждава и от редица други изследвания, пресечна точка на които са въпроси на интернационализацията, на оценъчния и експресивен потенциал на новата българска лексика, на калкирането и семантичната прозодия, както и на отделни теоретични проблеми на неографията. (Срв. напр. *Оценъчно съдържание в новата българска лексика; Експресивен потенциал на новата българска лексика; Интернационализация на новата лексика в българския език, Подходи при изучаване на новата лексика. За някои основни понятия в неологията, Принципи за съставяне на словник на неологичен речник, К типологии словарей неологизмов славянских языков* и др.)

Не по-малко съществен е и приносът на доц. Благоева за електронизация на лексикографските ресурси в България, за изграждане на база данни на неологизмите в българския език, за съставянето на синонимните редове на прилагателните имена, на библиографска информационна система по българска лексикология, лексикография и фразеология, както и работата ѝ като съавтор и редактор в някои от най-значимите трудове на лексикографското ни дело, сред които том XIII, XIV, XV на *Речник на българския език: Речник на новите думи в българския език (от края на XX и началото на XXI в.)* и *Oxford SoftPress English Minidictionary*.

Доц. д-р Диана Благоева има осезаемо присъствие в научния живот на Института за български език и с активното си участие като ръководител и като член на редица национални и международни проекти, сред които *Динамика и иновации в българския и чешкия език*, съвместен проект с Института за чешки език; *Тенденция към интернационализация и запазване на националната идентичност на езика*, съвместен проект с Института за чешки език, ЧАН, *Българският и чешкият книжовен език в контекста на информационното общество. (Комплексно описание на лексиката в контекста на информационното общество)*, съвместен проект с Института за чешки език, *Българско-полска съпоставителна граматика*, съвместен проект с Института за славистика, ПАН, 2006-2008; *Комплексно изследване на българската лексика и фразеология като част от културното наследство и националната идентичност, Електронизация на лексикографските ресурси, CESAR: Централно и южноевропейски ресурси; COST, European Network of e-Lexicography*) и ред други.

При общата крайна оценка би следвало да бъде високо оценена и ролята ѝ за популяризирането на полската научна литература у нас чрез преводи на статии и монографии, работата ѝ като съставител и редактор на 8 книги, както и преподавателската ѝ дейност като гост-лектор в Русенския университет (2007г.) и в Софийския университет (2011г.)

Заключение

Представената научна продукция, откритите приноси с теоретична и приложна значимост, новаторската проблематика на част от публикациите, активната работа по проекти, електронни ресурси и редица лексикографски трудове, свързани с българския език, както и високият потенциал на доцент д-р Диана Георгиева Благоева-Стефанова и за по-нататъшно силно присъствие в българската наука ми дават основание убедено да препоръчам на почитаемото Научно жури да подкрепи кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР” в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Български език* (българска лексикология и лексикография).

Член на журито: доц. д-р Маринела Младенова

03.12. 2014

